

EL RADICAL

Semanario popular

TORTOSA

Sábado 13 de Junio de 1914

QUI T'HA FET JUTGE?

Pos no hi ha qui se mos ha escandalitzat perquè en lo nostre últim article indicavem la possibilitat de plegar gavies per temporada més o menys llarga? Estariem frescos que per a les nostres anades i vingudes, empreses i descansos, haguessem de demanar permís als veïns que per propia autoritat tinguem a bé constituirse en jutges de les nostres accions!

Independents vam naixir, sense més trabes que les de la Religió i Moral, independents hem viscut fins avui, fent lo sort quan no mos ha paregut bé lo que mos dien los que no tenien dret de posar-se en les nostres coses, i en plena independència mos arretrarem quan més done la gana, sense consultar més que l'interessos de Tortosa i la nostra conveniència. Hi ha, potser, algú que ho desitje més clar.

Per altra banda, si hi ha algú que ade-

més de llengua tingue mans i estigui dispo-

sat a seguir indefinidament les nostres cam-

panyes, que mos passe un recadet i ho fin-

drem present quan sigue hora, si l'hora arri-

ba pronta o tard.

Però que s'anjoie i nostre «sustitut» per

lo que pugue convindre-li, que esta faena

fora de la satisfacció íntima de la obligació

cumplida, no dona més compensacions de

si. Avui en dia los radicalismes catòlics no

posen ni una molla de carn a l'olla, ni donen

influència davant de les autoritats, ni són

considerats com un mèrit per a conseguir

carrecs a la casa gran, ni tenen assignat lo

més mínim sou, ni sisquera per a comprar

lo paper dels articles, ni per a apedàcar les

màniques que s'escullen escribint! Si m'

prometiguem guardar lo secret, fins li diria

que't que des de l'començament, desde fa

uns quatre anys, yé escribint estos articles,

desgalitzats, sí, però compostos en tota la

bona voluntat del mon i moltíssimes vegades robant per a fer-los les hores necessàries del descans, ha pagat fins avui religiosament los 75 céntims de suscripció trimestral, cosa que potser no haigut fet lo senyor

que ara s'ha pres la llibertat d'escandalizar-se

de la nostra possible retirada, constituint-se

així jutge en materia que no li pertoca i so-

bre persones que no estan ni volen estar

subjectes a la seua autoritat ni han de con-

sultar per a res la seua molt respectable

opinió.

Toi això vol dir que mos hem fastidiat?

Ni ho hem dit, ni estem disposats a dir-ho.

¿Que mo'n anem? Tampoc. Això vol dir en

plat que som majors d'edat i vivim per lo

mateix, sense tutelles de ningú, no havent-hi

ningú a la terra que mos pague pel nostre treball, i que, sent així i en us del nostre

dret, farem lo que la conciència mos dicte,

després de ben considerats los interessos de

Tortosa i da nostra conveniència que és la

que ha d'ocupar-lo lloc primer en l'orde de

la caritat.

Ara no m'hi recordo si entre els premiats

al nostre concurs n'hi ha algun que senyala

entre les causes de la postració de Tortosa

l'affany de crítica que solent tindre los des-

quéferats de rebotiga. Si no hi és, que li

posen, i com a remei de tal calamitat podria

senyalar-se la obligació de que tothom allar-

gués les mans tan com la llengua o escursés

la llengua més que les mans, baix la pena

de perpetua descalificació davant dels que

tenen conciència dels seus devers i ajusten

les obres als dictàmens de la conciència.

Entesos?

Els nous procediments fonamentaren

individualisme i la indolència. El versalisme

NUESTRO CONCURSO

Els tortosins

per Tortosa

LEMA: Germanor i civisme.

Sumari: La naixença d'una oligarquia fomenta el proselitisme i l'individualisme. Concepte fals del patriotisme, apogeu i decadència de la vida corporativa, escepticisme i versalisme. La política, els partits polítics, els polítics i els neutres. Afany de solució als problemes per a obtindre la propaganda oral i escrita; interver-

Associacions i entitats econòmiques; lo Municipi i la premsa.

El simpàtic setmanari **El Radical**, ens fa una crida a tots els tortosins i obré un concurs per a desenrotllar lo difícil tema següent. «Medis pràctics per aixecar a Tortosa de s'actual postració».

Atents a tan amable invitació, anem a exposar lo nostre humil criteri, tot fent un verdader sacrifici, ja que, des de fa quatre anys, el nostre propòsit ha sigut el d'anar, de mica en mica, al retraiement, en vista de l'ailament de les classes directores i de la inèrcia dels que per sa representació social mes obligació tenien d'intervenir en los negocis de la ciutat.

Ans d'entrar en lo desenrotlló del tema, importa fer un lleuger exàmen i una sèrie de consideracions que ben bé podríem donar-nos la clau de les causes qu'han pogut motivar la nostra inexplicable decadència.

L'ó mal v' de lluny; mes si busquessem les rals les trobariem en l'absorció del Poder Central des de's anys 1855 a 1840 en la nova oligarquia que's va crear a la seva umbra protectora. Aqueixa canvi de sistema engendrà un proselitisme inconscient, lo qual, de poc en poc, ha anat esmicolant prestigis i sangrant les energies ciutadanes. L'esquarterament de les regions va produir, amb el provincialisme, una grossa ferida al tron municipal, que la desamortiació va enfondrir dins del cor dels Municipis, qual tesomia natural se desfigurà, al arrebatar-li els bens i amb la creació d'un organisme diferent, caprichós i artificial.

Aqueixa nova organització somogué les pràctiques i consuetuts seculars, portant als homes al escepticisme. La majoria, abandonaren la política en greu perjudici de la hinda municipal, i els restants s'entrengaren en brassos d'aqueixa oligarquia funesta qu'ha anat borrant dels cors l'amor a la ciutat. Des de aleshores, no hi haigut fermesa en els programes ni voluntat en sostener-los.

Els nous procediments fonamentaren

expedients i sa tramitació es, després, molt mes costosa i embolicada. Posém, ara, un exemple: si s'hagués reelegit al entusiasta patrici D. Teodor Gonzalez, immediatament després d'haver conseguit l'aprovació del pont de l'Estat a les Corts, la seva construcció hauria sigut rapidíssima i els veïns s'haurien estaviat a la ratlla de «cent mil duros». I lo que diem respecte d'ell, en aquet cas concret, ho podríem dir de molts altres.

La monomania de no trobar bò a ningú i de posposar-ho tot a les passions partidistes o d'amor propi, es síntoma d'irreflexió i de patriotisme migrat. Aqueix fals concepte d'amor a la patria, ha esvait totes les iniciatives i ha acabat per ensopir als ciutadans;

no es lo mal pitjor el seu retraiement polític, sino qu'es més dolent encara la seva absència en tots els demés actes i solemnitats. Anys enrera, encara hi havia, entre nosaltres, esplet d'entusiasme dins de la vida corporativa. No cal més que recordar l'obra cultural de aquella gloriosa «Joventut Catòlica», amb ses hermoses festes literaries, Exposicions y Certámens, tan memorables meritíssima constància en altres actes i instrucció musical i literaria; la incansable llevor del Círcol del Tortosa i Circol de la Joventut al esparrir la seva obra de cultura en Exposicions d'art retrospectiu, Certámens literaris i Concurs de prémis a la virtut; aquells famosos chorus de l'*«Ebre»* i *«Terpsícore»*, nodrils de joves entusiastes de totes les classes socials, que s'unien per a cantar a la Patria, per a entonar himnes a la Fé i per a sublimar els impulsos de l'Amor; aquell poderós Círcol de Artesans, que, adhuc tierrat de cap-devanter de les idees avançades, no deixava mai de guarnir sa gentil fatxada en les grans solemnitats civils i religioses, celebrant Certámens literaris esplendorosos en les festivitats de la Santa Cinta i hermoses, yetillades d'història

des de la instauració de la Monarquia d'Alfons XII, han representat a Tortosa els Diputats següents:

D. Manel de Salamanca i Negrete, l'any 1876-78.—D. Josep M.ª de Despujol, 1879-80.—D. Josep Bosch i Carbonell, 1881-83.—D. Càrles Martin Murga, 1884-85.—don Frederic Pons i Montells, 1886-90.—D. Teodor Gonzalez i Cabanne, 1891-93.—D. Josep Cané Baulenas, 1893-95.—D. Luciano López Dávila, 1895-97.—D. Rafael Ibarra Belmunt, 1897-98.—D. Teodor González Cabanne, 1899-1900.—D. Santiago Gascón Cervantes, 1901-1902.—D. Primitivo Ayuso Colina, 1903-1905.—D. Manuel Kindelan i de la Torre, 1905-1906.—D. Adolfo Navarrete, 1907-1910.—i Marqués de Vilanova i Geltrú, 1910-1915.

Des de la publicació de la Monarquia d'Alfons XII, han representat a Tortosa els Diputats següents:

D. Manel de Salamanca i Negrete, l'any 1876-78.—D. Josep M.ª de Despujol, 1879-80.—D. Josep Bosch i Carbonell, 1881-83.—D. Càrles Martin Murga, 1884-85.—don Frederic Pons i Montells, 1886-90.—D. Teodor Gonzalez i Cabanne, 1891-93.—D. Josep Cané Baulenas, 1893-95.—D. Luciano López Dávila, 1895-97.—D. Rafael Ibarra Belmunt, 1897-98.—D. Teodor González Cabanne, 1899-1900.—D. Santiago Gascón Cervantes, 1901-1902.—D. Primitivo Ayuso Colina, 1903-1905.—D. Manuel Kindelan i de la Torre, 1905-1906.—D. Adolfo Navarrete, 1907-1910.—i Marqués de Vilanova i Geltrú, 1910-1915.

La llarga llista dels nostres representants i els noms il·lustres d'algunes de les personalitats de la mateixa demostren, en el nostre poble, una falta de fixesa gravissima.

Aqueixa inconstància i manera de procedir ha sigut fatal per als interessos de la ciutat. En primer lloc, perque els Diputats no han pogut concebir la esperança d'una reelecció, que'n la esfera política se considera i estimà com una penyora de consideració i agrairem, i en segon terme, perque amb la desaparició d'un representant en Corts s'estacionen els assumptes, se soieren els

existències, mes va contribuir a la cultura Pública fou, també, lo Centre Mercantil i Industrial. Malgrat els anys passats, tothom recorda sa notable Exposició de Belles Arts i Antiguitats (any 1890) i la interessant d'Industria, Comerç i Agricultura (1891), de la que conservem, entre altres coses, les artístiques medalles que s'van batre i els elegants diplomes que dibuixà lo malgranyat amic Juli Nicolau; al èxit obtingut se degué la fundació de la Cambra Agrícola i els recursos que s'pogueren enviar a la Ràpita amb

motiu dels naufragis que, per aquella fetxa, ompliren de dol a innombrables famílies pescadores de San Carles.

Y no era sols la expansió cultural la que s'posava de relleu en la vida de Societat, sino altres, també, les seves manifestacions dins del ordre econòmic; puig entenent que lo primordial era la subsistència i que tota qüestió social i econòmica devia resoldre's segons les necessitats locals i de conformitat amb lo modo de sentir i d'esser del nostre poble, funcionaven associacions tan ben organizades i dignes d'estudi com la dels fusters i mestres-de-cases, sastres, paigesos, abellers, pescadors i fornells, quals Reglaments tenim ara a la vista i amb lo major cuidado guardém, per a fer-ne, quan siga oportú, un estudi detingut per a enaltir als que'ls redactaren i per a demostrar la diferencia que hi ha entre lo propi i lo exotic, entre lo que s'ha fet devant de la realitat de les coses i lo que 's fill d' organitzacions de caràcter nacional o mondial. Quan no's pert ni's desfigura la característica d'una població, les societats naixen naturalment i així, també, s'imposen, arrelen i prosperen.

Apropósito d'aixó, esdevé a la nostra memòria la benemerita tasca de la «Sociedad Obrera de socorros mutuos de Tortosa», fundada fa vint i cinc anys, i de la qual ja escriviem, en «La Veu de Tortosa», del 7 de Janer de 1900, entre altres coses, lo seguent amb motiu del balans donat al públic: «Les Societats de socors mutuos per a cassos d'enfermetats o accidents del treball, quan estan ben organitzades i dirigides per personnes honrades de la mateixa classe obrera, donen sempre resultats beneficiosos per als associats.»

De tota la esmentada grandesa corporativa apenes si en queda rès. L'escepticisme i l'individualisme han anat fent via i sino ha desaparescut tot es perque les coses, lo mateix que les persones, se resisteixen a morir. Adhuc aixó, desde uns catorze anys encara més a Tortosa, per exemple, creixen les entitats se fan les festes més solemnis i s'arrelen les iniciatives i s'honoren als seus homes, aquí s'obliden a n'aquests, se combaten les empreses i es rodeja d'una atmòsfera de fredor i d'indiferència a l'«Atracció de forasters», quals entusiastes individus han tingut qu'enxervar ses energies i aban donar la restauració de solemnitats que amb tant d'èxit havien comensat. En menys de quatre anys ha desaparescut: lo secular San Tem (totjust ara que's projecta la reconstitució del port); lo Centre excursionista, Col·legi de Metges, lo Chor de l'Orfeó tortosi i altres associacions de positiva cultura.

Anulada la vida corporativa, les arteries locals s'han estroncat. Mort aquell proselitisme, qu'engendrà l'escepticisme, l'individualisme s'ha fet més extensiu i ha acabat per apoderar-se de les intel·ligencies i de les voluntats.

La indiferència dels mes i el caràcter versàtil del element directiu fa difícil tota idea de regeneració. Lo poble, la gent senzilla, ja n'es de bona i abnegada, però com està mal dirigida i pitjor orientada, viu entre un ambient d'inconsciència tal, que de moment es impossible condir-la i portar-la a la realitat. La causa d'aqueix estat inconscient ha sigut lo convertir la calumnia i la difamació en arma de combat i en l'haver desprestigiad a homes honorables en profit d'un amor propi, d'un egoisme o d'un vessant repugnant.

l'l mal mes greu està en que a tot aqueix teixit d'infamies i de misèries se'n diu «política»: rès mes equivocat.

Lo «política», en sa véritable acepció, no es la intriga ni el engany, ni la passió desbordada en una lluita electoral, de classes, d'amors propis i venjances, sino precisament tot lo contrari. La política es la ciència del bon govern, de la cortesia, del mutu respecte i del manteniment del ordre públic: que dicta lleis i ordinacions per a garantir la seguretat pública i exaltar l'amor

a la ciutat i a les bones costums; es la ciència qu'exigeix un civisme i un sacrifici que per sa grandesa i heroisme no es pot comparar en rès. La vocació política, tant com un dever, es una segona virtut.

Per lo tant, lluny d'anular als partits polítics se'ls hauria d'ajudar i enfortir, fent esforços per a qu'anessin a nodrir-los tots els homes d'ideals consemblants. Quan els partits polítics son forts, la mateixa potència colectiva mou a la gent i la conduceix pel camí del ideal i del patriotisme. Conseguit això, l'Alcalde, lo Règidor, lo President d'una entitat qualsevolga, té al seu detrás una corrent d'opinió qu'ofega la insensatesa i desfà la «bola de neu» i la calumnia, gairebé sempre tramada i sostinguda per homes immorals, ineptes, sense serva ni ideal definit.

Una de les causes que mes directament ha determinat la destrucció dels vells partits, es l'haver perdut l'ideal i la seva essència. Però convé posar-se dins de la realitat, rectificant els seus errors, i crear núcleus nous amb programes salvadors; cridant als homes despresos, abnegats, reflexius, energetics dins la prudència, tolerants devant del bé comú.

Quan els homes son lleals, sincers i esencialment polítics, se mouen al impuls d'un amor; aixequen la dignitat ciutadana i treballen per a l'engrandiment de la terra nadua, sense mirar si en la lluita deixen trossos de cor i el seu honor a mans de la canalla o de quatre malvats sense filiació política coneguda o expressament amagada baix lo cognom de «neutre».

De neutres per a nosaltres no n'hi ha cap: la paraula «neutre», tal com s'aplica en política, es una paradoxa, una «fulla de parra», per amagar, els uns el seu egoisme i manca de valor civic i els altres per a ocultar la seva ineptitud o per a estalviar-se disgustos i estar-se a casa, comodament, aprofitant-se de les millores i ventatges consegüents regular, es home sense energies i predicator constant de pessimismes; el que mes parla de decepcions sense haver actuat mai des de casa tot ho mataria, tot ho reformaria; però es tan covart, tan egoiste, que no va a votar per por de ferse de mal veurer y aqueixa grave falta de dever públic, creu tapar-la dient: «com tots son iguals i ningú m'inspira confiança, no vull votar». I l' que això afirma, es després el que mes intriga, el que mes mal parla i encén lo foc de les passions, malcorant a blancs i a negres, sense volguer la menor responsabilitat; aqueixa responsabilitat tan amarga que per a bé de la patria reclamen i assoleixen els homes forts.

Aquests últims, doncs, deuen esser els indicats i els cridats a crear forces robustes i programes locals concrets qu'ajequen a Tortosa de s'actual postració. Una coalició, quan hi ha afinitat de sentiments, es sempre justa i molt mes si la mou un ideal tan gran i hermos com lo de procurar lo bé moral i material d'una ciutat, poble o comarca.

La «Mancomunitat Catalana», aqueix civilizador moviment de la nostra regió hauria sigut obra estèril, sense'l desinteressat concurs que li han prestat tots els partits polítics, els quals han sapigut sacrificar-se devant del ideal gloriós de Catalunya, donant, amb això, una mostra de civisme i una prova mes de son esperit, essencialment català.

Aquí podriem fer punt final si'l tema d'EL RADICAL no'ns obligués a parlar de solucions. ¿Pot trobar-se'n cap per'aixecar a Tortosa de s'actual postració? La experiència, per desgracia, ens ha fet veurer lo contrari.

«Ens hem, però, de resignar a viure com vivim i permetre que Tortosa sigui sols la fosorescència d'una rassa invicta? L'optimisme ens fa recordar qu'un arbre desrottat conserva ses rails, les quals, si troben terra abonada i se les cuida, poden ser eternes. Los recorts d'un passat esplen-

dorós poden esser, tal volta, rails de vida i de futura prosperitat.

Un dels medis que'ns semblen pràctics per'aixecar a Tortosa de s'actual decadència, podrà esser la unió de tots els tortosins. La tradició ens ha llegat una personalitat gloriosament històrica, una fesomia pròpia, lo mateix en l'ordre polític i religiós, que'n el social i juridic. Per a defensar-la i restablir-la, es, doncs, per a lo que'ns hem d'unir.

Per a dur-la a cap, aqueixa unió, no ens han d'obsessionar fórmules ni escoles, emprò cadascú deu esser lliure en conservar la seva, amb tal, que, en bé de la ciutat, sápigas transigir quan a la ciutat li convinga.

La propera vila d'Horta ens acaba de donar un exemple i una llissó: i la sola realisació d'una millora, la conducció d'aigues al poble, ha despertat lo patriotisme mes viu; ha esborrat antigues discordies; ha lligat els interessos de tots els veïns i ha ajuntat totes les voluntats i pensaments, que, actualment no son altres que'ls de construir una fàbrica per a la llum elèctrica, un camí veinal per a comunicar-se amb Bot i un pantano per a convertir en terres de regadiu lo qu'avui son camps assedegats.

De lo que pot fer-se per la «unió», ne temim exemples dins de casa. La construcció del pont de la Cinta, fou obra mancomunada; les poques o moltes ventatges que's segueixen, durant la campanya del Canal, se degueren a la identificació de la premsa; l' Homenatge al il·lustre Mestre Pedrell i l' exit obtingut, se degué a l'unió dels tortosins.

Per a realisar una unió no cal esperar unes eleccions, sino aprofitar lo primer acte que's conceptue de trascendència per a la vida moral i material de la ciutat. L'aspiració a la unitat, dins la varietat, va esser proclamada per Jesu-Crist: per a conseguir-la, no s'ha d'emplear, com a medi, l'absorció ni la preterició, sino qu'ha d'assolir-se amb tots el partits qu'estiguin disposats a conservar les, única manera de conseguir que's acords i iniciatives siguin després acollides i defensades per elements d'enlairada representació.

No ens cap el menor dupte: la salvació de Tortosa està precisament en la realisació d'aquesta concòrdia; pero coneguda la idiosincrasia dels tortosins creiem, sino impossible, difficultissim de portar-la a vant.

Es dificil perque no es facil trobar molts abnegats que vulgan deixar la pau i la normalitat de casa seva i qu'estiguin disposats a combatrer dient la veritat, lo mateix contra'ls que volen imposar la seva personalitat, quan les circumstancies i el patriotisme li senyala un lloc secundari; que contra'ls que falsifiquen la opinió i aixequen les passions vulgars per a destruir prestigis i desconjuntar la Societat constituida.

Si aqueixos homes abnegats se troben; si aqueixos surten al carrer i se senten amb ànim de desfer falses orientacions, rectificar conductes, esvair calumnies i servir noblement a la ciutat en tots els cassos que's necessite la seva cooperació personal, la solució del ressorgiment no es cosa gens difficult ni llunyana. Sense l'estors colectiu no hi ha millora ni benestar possible, sense sinceritat tampoc se pot fer obra pràctica.

Però creiem que's de gran trascendència el actuar sense enganys ni astucies populares; al poble se l'ha d'il·lustrar amb un programa econòmic, dient-li la veritat, tant en lo que's refereix als tributs qu'ha de pagar com els devers que te l'obligació de cumplir. Quan lo poble tingui coneixement exacte de sos drets i lo que's imprescindible per a remeiar les seves necessitats, aleshores, se podrà plantejar lo problema.

El terme de Tortosa, per la seva extensió, es un dels mes difícils per a implantar-hi una organització que responga a les seves necessitats. Lo remei no sols s'ha de buscar en la urb sino en els seus suburbs: cada barri té un caràcter, cada barriada una fesomia i un modo d'esser ben distint: la industria,

lo comers i l'agricultura, necessiten programes i orientacions diferents.

Per això convé anar-hi sovint a estudiar les seves necessitats i a ferlos-hi comprender les seves obligacions. Aqueixa reciprocitat d'impressions no sols estableixerà la natural compenetració entre representants i representats, sino que's resoldrien aspiracions ben fundades i es crearà un poder, una autoritat i una actuació mancomunada entre'ls de dins i els de fora.

I tot això que tant convenient es per a la vida i prosperitat d'un poble, convé anar-ho explicant d'una manera clara i concreta, per tot arreu, valentse de la conferència i del mitin, dels periodics i de la trona. Encara que no ho sembli, lo sacerdot té, com els demés ciutadans, lo dever de intervenir en les questions que afecten al progrés d'una població.

Monsenyor Irland, Arquebisbe americà, deia en un sermó, l'any 1907, apropósito del desballastament de França: «El Clero, qui avui es el que pateix mes, ne té bona part de culpa. Ell, tan admirable en la ensenyansa del Catecisme, en la administració dels Sagraments, mai ha ensenyat les pràctiques i virtuts de la vida pública, mai s'ha estimulat per a la lluita. Son exemple i sa predicació han fet deixables tan passius com ell. Aqueixos no'n saben rès de la defensa pública dels principis. Sants al peu dels altars, son covarts davant l'urna electoral.»

Coméncese, doncs, la predicació en les esglésies i en les Ermites; vinga la sagrada oratoria a inculcar als ciutadans els seus drets i devers polítics i el patriotisme heròic, mes exaltat, sense'i qual es impossible crear electors conscients ni evitar que's trasbalsen als homes com a raberes d'ovelles en fingides corrompencies o en les lluites d'una elecció.

Créurer que la salvació d'un poble està solament vinculada en les eleccions municipals, provincials o legislatives, en l'habilitat d'apaigabar els odis o les campanyes artes, es una equívocació. Mentre lo monserà mon hi, haurà lluites i rancunes. Els pobles sols s'adressen a copia de civisme, creant organismes vius, en els que la forsa colectiva, al crear interessos comuns manifinga als homes en lo mateix lloc i s'autile, així, el individualisme que tants danys ha ocasionat.

Per lo tant, un dels altres medis que deuen posar-se en pràctica, està en la formació i foment cultural d'Associacions i entitats econòmiques. Això es molt essencial i no hi ha que abandonar-ho: hi ha que tornar a la vida el esperit patriotic d'aquelles antigues corporacions, ont lo concurs de les Arts, l'sport, la veillada literaria o la conferència, movia la intel·ligència, aixecava l'entusiasme i mancomunava 'ls homes, fermant les voluntats devant d'un projecte profitós o d'una iniciativa reformadora. Barcelóna s'ha fet gran i potent merces al sinnombre de societats que lluiten per la seva regeneració en tots els aspectes de les necessitats humanes: lo mantenir entitats enemicas, es un retràs, una ficció i un greu obstacle que tanca'l pas a energies superiors.

Posats a la pràctica els mitjans susdits per arribar a una unió; conseguida la exaltació patriòtica per mitjà de la propaganda oral i escrita; creada o enfortida la vida corporativa, cal pensar en la reconstitució del Municipi, medi poderós per assolir la prosperitat que desitjém.

Essent lo Municipi cap i casal de la gran família tortosina, s'han d'enviar al Consistori no solament als ciutadans aptes i honrats, sino a tots aquells que, al reunir aqueixes condicions, tinguin la suficient entresa per a imposar la llei i fer-la cumplir. Elegint a homes febles o decepcionats, se fà obra insustancial: tot'administració i bon govern, exigeix l'impuls d'un treball constant i un optimisme juvenil. Els ignorants i els deiatxats, devegades, fan mes mal que'ls aptes poc escrupulosos.

Les pràctiques polítiques, tant com un

bell programa, com la virtualitat d'un ideal, exigeixen un temperament, una forsa personal que s'impose i destrueix la maledicència, la insidiosa i la llevor verinosa que germina sota terra, a espatriles de la llum.

Ademés, una de les coses mes essencials per a una sana administració es la de averiguar els coneixements especials dels Regidors i les seves aficions. Això, que tant s'oblida, al constituir-se's Ajuntaments, es panya no's comensa, es impossible parlar imprescindible per'al bon funcionament d'un'Administració. Quan hi ha aptitud, activitat i rectitud d'intencions en les «Comissions», els programes econòmics, se desenrotllen felisiment i moren els debats polítics i les virulències verbals, que tant exciten, perjudiquen i deshonren.

Si ens deturessim a reflexionar que la Municipalitat es una mena de Societat bancaria, ont els principals accionistes son els veïns, per sa grandesa i bon nom treballariem tots sense descans ni amors propis.

Obra primordial i feconda es, també, la compenetració dels diaris i periodicals locals en la magna empresa que'n proposém. Sense'l seu concurs i entusiasme no's pot fer res de profit.

La premsa no sols té la misió fiscalizadora, sino la obligació de eixecar lo nivell

moral i intel·lectual; promouer iniciatives; emitir judicis en totes les questions qu'afeten a la localitat; la de prestar apoiment a les persones que les defensen i no consentir que se les deixe indefenses devant de l'atac injust. En fi, treballar amb tota energia per la propia significació dels periodicals i dels homes públics i difundir el amor i el respecte al principi d'Autoritat. Si aquesta campanya no's comensa, es impossible parlar de regeneració i es antihumà cridar als homes qu' avui gosen de pau i tranquilitat a casa seva, per a entregars'los a la voracitat dels calumniadors i mal-parlants.

Tot ideal públic de vida i prosperitat necessita la deguda «preparació», l'esforç personal i el sacrifici colectiu, sense'l qual intent de reivindicació seria, ademés d'inutil, una ridicula aventura i censurable boqueria.

FRANCESC MESTRE I NOÉ.

Tortosa 19 de Maig de 1914.

Este trabajo obtuvo el premio ofrecido por el Rdo. P. Ricardo Cirera, Director del Observatorio del Ebro, en el Concurso de EL RADICAL. (Mayo de 1914.)

que arenga a su pueblo, y al grito de «pro aris et focis», «por nuestro Dios y nuestra Patria», dirige el movimiento de las fuerzas que le siguen, castiga a los infieles, anima a los timoratos, oprime a los perseguidores y hace astillas los altares idólatras levantados por los enemigos de su Dios, de su Patria y de su Rey.

También hoy se necesitan Matatías esforzados que destruyan tanto convencionismo y tiranía como se viene ejerciendo, y que a la vista del incierto que con nuestra apatía, mutismo y abandono estamos quemando cabe los altares de los modernos ídolos, emprendan noble campaña para destruir este edificio que bambolea y edificar sobre sus ruinas otro que se sostenga sobre bases firmes y que puedan darle segura estabilidad: la profundidad de la oración y el vigoroso cuerpo de la acción.

Contemplando la dolorosa postración en que yace Tortosa en casi todos los estados que se la mire, ¿hemos de permanecer indiferentes? La enfermedad que sufre nuestra ciudad nos toca muy de cerca, se nos pega a nosotros, y tan faltos de sentido común andamos que ni siquiera atendemos al instinto de nuestra propia conservación? ¿Por qué no ensayamos alguno de los medios propuestos?

Pues bien... Sabrán Vds. que por ser desenguado y baratero recibió Rodrigo Soriano, el republicano, un par de bofetadas como dos soles.

El «procedimiento»... Antonito Maura... no es «muy legal»... que digamos, pero es seguramente el más eficaz para acabar con los chulos en todas partes.

Ya verán Vds. como en una larga temporada no se acuerda Rodrigo Soriano de insultar a nadie.

Pero la cosa no podía quedar así.

Rodrigo Soriano se había sentido herido en su honor... y en sus narices, que quedaron chafadas, y pensó en una reparación.

Entre la gente que se llama «europea» se repara el honor de una manera muy original.

Exponiéndose a que le abran a uno la cabeza de un sable o le peguen un tiro en la tetilla izquierda.

Lo cual, dicho sea con el permiso de los «europeos», a los africanos les parecerá una estupidez salvaje.

Y los africanos tendrán muchísima razón.

Bueno, pues. Como Rodrigo Soriano es un «europeo», aunque alguien le crea nacido en el África Central, desafió a Antonito Maura, su agresor.

Se fueron ambos con sus respectivos amigos, todos «europeos», al teatro de la Ciudad Lineal.

Antonito Maura, que ya dio a entender en los pasillos del Congreso que no era manco ni corto de genio, arreó a Soriano un sable en la «mollera» que a poco se abre en canal.

Y... jadiós, «saboga»! el «honor» de Rodrigo Soriano quedó reparado con haber recibido el sable.

Y deschafadas las narices con los cinco puntos de sutura, que dieron en la herida.

Pero, ¿qué caso de honor y qué clase de narices serán las de Soriano que de tal manera se arreglan y reparan?

Rodrigo Soriano tiene ya punto menos que reparadas las averías nasales que ha sufrido.

Aparece ya sonriente y la cabeza levantada como si nada hubiera pasado.

Pero... no teman Vds. que llame ya nunca jamás cobarde a nadie.

Por lo menos a quien tenga brios tan efervescentes como los de Antonito Maura.

«Sepimpe la prudencia».

Otra noticia... más reciente.

Azzati, el exparaguero republicano de Valencia, ha escrito un artículo...

Se lo digo... para que empiecen a taparse cómodamente las narices.

Azzati acumula basura de palabrotas de arroyo contra una buena mujer a quien se le murió de repente el marido, estando ella de peregrinación en Avila.

Como se vé, este hecho, que no tiene nada de particular, es de esos que no pueden preverse ni evitarse.

Pero... sirven a maravilla a los periodistas impíos para despoticar contra lo más santo y sagrado.

En cambio, en el mismo número del periódico se alaba al anarquista Ferrer, como si fuera un mártir.

Y eso que Ferrer fué un granuja que abandonó a su mujer y dejó en la miseria a sus hijos para vivir con una pindonga, la Soledad Viñafre, que pasea ahora sus vicios y borraeras por el País.

Siempre lo mismo! Y que haya bodones queean y se papen las bolas de la prensa anticlerical!

Imp. Acción Social Católica, a cargo de Biarnés

Medios prácticos para levantar a Tortosa de su actual postración

LEMA: Labora sicut bonus miles Christi.

(Pauli II ad Timoth. II, 3.)

Cuando uno enferma, se llama al médico la realización de esta idea? Permitásenos decir, a la ligera, que la dificultad o imposibilidad la ofrecerían los comodones o inactivos, y para hablar más claro, «aqueños egolatras y pancistas a quienes nada importa el decaimiento o la postración del pueblo donde de vegetan, con tal que no les falte la olla del presupuesto, la amistad del César o el disfrute mueble de sus bienes. *

Tortosa es en el actual momento el enfermo. Llamemos al médico, es decir, apartemos los medios positivos, prácticos para devolverla la salud, o sea, para levantarla de la postración en que se encuentra.

Mea lanzada por el querido semanario EL RADICAL, abriendo un concurso literario-patriótico para conocer los medios aplicables a la enfermedad de la paciente Tortosa, mereció desde un principio nuestro cariño y acogimosla con entusiasmo tal, que no quisimos sustraernos al deseo de contribuir con nuestros modestos, al par que generosos esfuerzos, allevantamiento de nuestra estimada Tortosa, a cuyo fin nos place indicar los medios siguientes:

1. Se impone la oración. En la defensa de nuestra ciudad están de por medio intereses sacratísimos que no pueden defendese suficientemente si falta la comunicación de los hijos con su Padre, si falta la oración.

Después de implorar con gran confianza y con bien dirigida plegaria la asistencia del Cielo, es de todo punto necesaria

2. La acción. La cual puede desarrollarse uniéndose todos los hombres llamados de bien, o amantes del orden, para laborar por el engrandecimiento de la ciudad, unión que bajo la dirección del Prelado diocesano y obedeciendo a una Junta compuesta de toda clase de personalidades representativas del orden y de la honradez, podría con el tiempo obtener las siguientes conclusiones,

que indudablemente darían en la clave para la rehabilitación de la ciudad:

A) Sacar de las urnas un diputado anti-sectario, y hasta un netamente católico, y si todos laborasen con fe y decisión, y pusieran miras egoistas y fines bastardos a la salvación de la Patria y al buen nombre de Tortosa, podría obtenerse un diputado que militara en las gloriosas huestes del tradicionalismo español;

B) Constituirse un Municipio del que formaran parte personas eminentemente tortosinas, es decir, que cualquiera que fuera su filiación política—guardando siempre la moralidad,—trabajasen por el bien y prosperidad de la ciudad.

¿Que es difícil, por no decir imposible,

que se adeuda, y principalmente que se satisfaga a los empleados sus haberes: es un deber sacratísimo.

Además: que se supriman algunas plazas de oficinistas en la casa comunal, pues sobran no pocos, cuyos haberes podrían destinarse a las necesidades del pueblo en los mejoramientos a que tiene derecho.

Item más: que en los arbitrios municipales se observara la justicia distributiva; que si todos los ciudadanos vienen obligados a

levantar las cargas de la población, exige el

derecho que los impuestos sean justos y

equitativos.

Y como complemento de estos medios, podría establecerse, aunque sólo fuera sencilla prueba, un Tribunal de inquisición.

Verdaderamente, esto descorazonaría a los

«prudentes» y convencionalistas: sólo a vía

de ensayo podría llegar a tener los honores

de medio práctico para levantar a Tortosa

de su actual postración.

Resumamos: los medios prácticos para el resurgimiento de la ciudad del Ebro son, a nuestro entender, la oración y la acción como dejamos expuesto.

De perlitas viene recordar a este propósito un pasaje bíblico.

Refiérese en el libro 1º de los Macabeos la opresión del despótico rey Antíoco que obligaba a los fieles a que bajo pena de muerte, quemaran incienso a los ídolos. Ante la cobardía de un israelita que obedeciendo las órdenes del tirano Antíoco, iba a quemar el incienso idólatra, levántase encendido en ira santa un valiente, Matatías, mismo tortosino!

BOCADILLOS

Dice «El Pueblo» del 6 de Junio:

«Silencio hay que es muy significativo,

que dice más que todos los aplausos de los

enemigos, porque denigran.»

¡Fíjense Vds. que es «El Pueblo» el que

esto dice!

¿Saben Vds. de qué «silencio» habla «El

Pueblo»?

Pues... del «silencio» que guarda «El

Pueblo» con la campaña de EL RADICAL.

Já hu diem natros: A «El Pueblo» li hem

tocat al vedat... i per això no pot parlá.

«Silencio hay... que es muy significa-

tivo.»

Efectivamente, el silencio de «El Pueblo»

con EL RADICAL es altamente significativo.

Significa que están conformes en que

Marcelino es un pedante y un hereje y en

que los escribidores de «El Pueblo» fan me-

rits per a basureros.

El viernes 5, por la noche, el diputado republicano Sr. Salvatella hizo, entre otras, las siguientes declaraciones:

«Estoy convencido de que el republicanismo español camina irremisiblemente hacia la inacción y la muerte.»

¿Ahora lo ve el Sr. Salvatella? Nosotros lo estamos profetizando desde el primer número de EL RADICAL.

Y... ni «lo sinyó Guarquet», eminencia científica del republicanismo, ha caído toda vez en la cuenta.

¡Quina vivó!

Una noticia que no «cupo» la semana pasada:

«Lo sinyó Guarquet» diría no «cabió».

¡La eminencia científica del republica-

nismo tortosino!

Almacenes de Muebles Hijo de Buenaventura Sanz

Casa fundada en 1840.—La más acreditada y antigua

Inmenso surtido en camas, sillas, armarios con y sin luna, mesas, sillas, imágenes, escaparates, peinadores, lavabos, costureras, cuadros, mecedoras de rejilla y lona, sillerías tapizadas, espejos, abrazaderas, cortinajes, fundas, sillones, cómodas y todo lo concerniente al ramo.

Unica casa que puede competir en toda clase de trabajos y encargos.

La antigüedad de la casa acredita su formalidad.

Garantía y solidez en cuanto se compra y encarga.

Precios sin competencia

Almacenes y Despacho: MONCADA, 5

Prima a nuestros lectores

41 obras por 22 pesetas

abonadas en 4 plazos trimestrales

Los lectores que se suscriban a la «BIBLIOTECA PATRIA» (oficinas: Bailén, 35, Madrid) recibirán, además de las novelas que por su suscripción le correspondan, un ejemplar de cada una de las obras siguientes:

«La Perfecta casada», por Fray L. de León.
«Historia de la Pasión», por Fray L. de Gravada.

«El Alcalde de Zalamea», drama del inmortal Calderón de la Barca.

«Cuentos de Patria», por Concha Escrivá, Rodríguez Marín, E. Menéndez Pelayo y otros ilustres autores.

PRECIOS DE SUSCRIPCION

6 novelas de PATRIA, con derecho a recibir gratuitamente un ejemplar de cada una de las cuatro obras referidas, 650 pesetas al año.

12 novelas cada año, con derecho a dos ejemplares de cada una de las obras de regalo, 10 pesetas al contado y 11 abonándolas en dos plazos semestrales.

25 tomos de PATRIA y cuatro ejemplares de cada una de las obras que como regalo se ofrecen, pesetas 20, al contado, y 22 abonándolas en cuatro plazos trimestrales.

100 tomos distintos de PATRIA y 25 tomos de regalo, surtidos en los cuatro títulos que citamos, 70 pesetas al contado y 85'20 abonándolas en 12 plazos mensuales.

¡OBESOS!

Los que padecéis la terrible enfermedad. Los que tenéis la desgracia de pareceros a la Cucafera.

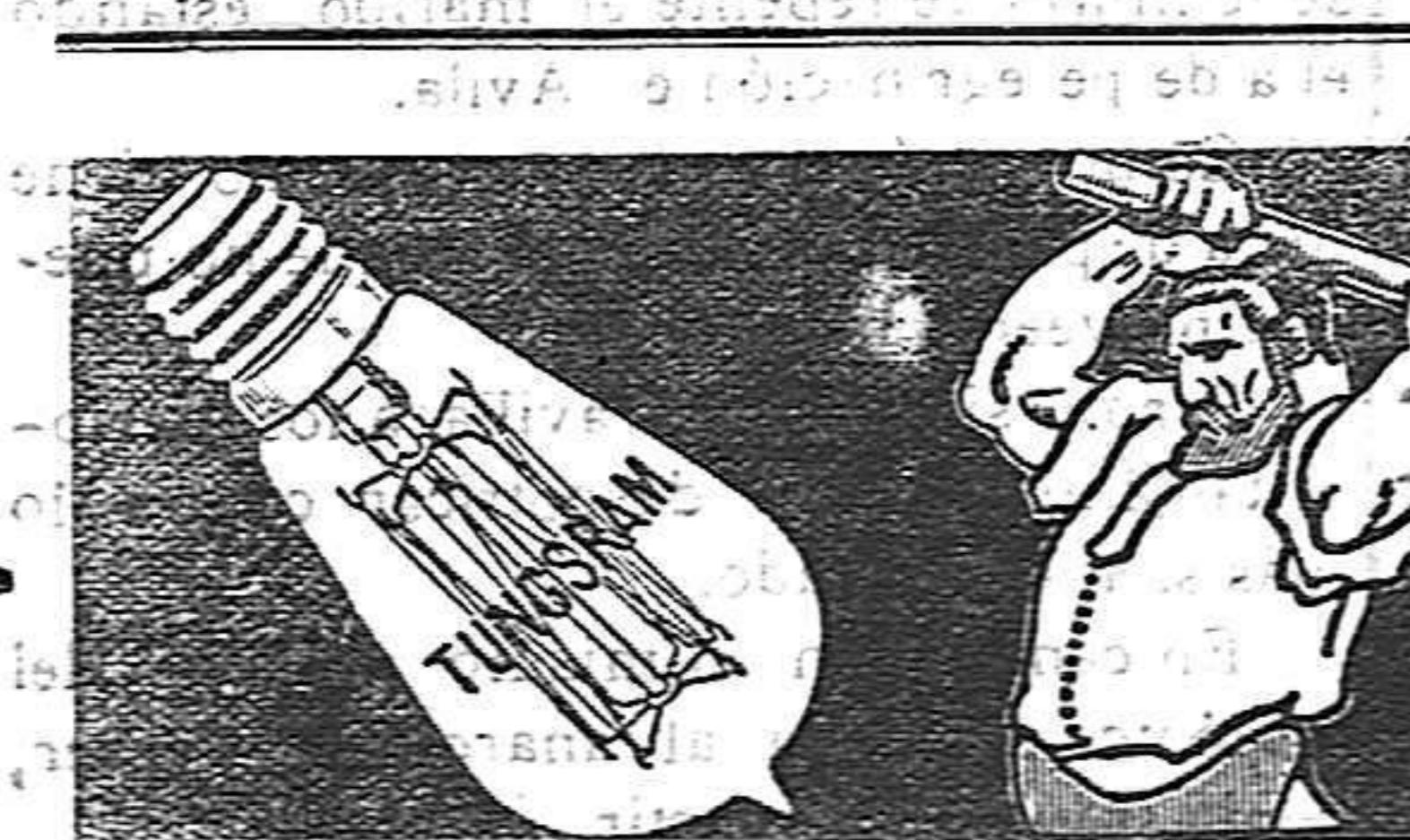
Si no curais es porque no os da la gana.

¿Pesais 500 kilos? ¿Quereis pesar «tres onces en bruto»?

Adoptad el tratamiento infalible, recomendado por infinidad de curaciones sorprendentes.

¡Oh, obesos!! No espereis un solo momento. ¡Meteos CONSUMEROS!

Está probado. No cobrareis, pero en cambio os expondreis a que os arrastren. Usad el tratamiento, es seguro.

LÁMPARA TUNGSRAM

de hilo estirado

Eduardo Lluch! Tortosa te saluda!

Con tu lámpara eléctrica TUNGSRAM de hilo estirado irrompible, farás la pols al sol.

Si señores, la lámpara que vende Lluch y Calvo es más potente y barata que el sol. Se puede probar. Cojed al sol: metedlo en un cuarto fosch y comparad llum en llum. Lo pobret Sol marchará confesando que no hi pot en les lámpares de Lluch.

Comprad las lámparas TUNGSRAM!

Las más baratas, las de más duración, las que menos fluido gastan.

CASA LLUCH, Plaza de la Catedral.

Suscríbete a

El Radical

Plaza del

Dr. O'Callaghan

ILUSTRACIÓN CATÓLICA

LA HORMIGA DE ORO

Semario Ilustrado de gran circulación

y de gran popularidad en España y América

Fiel a las enseñanzas de la Iglesia, en su sentido

someter todos sus escritos a la censura eclesiástica

Contiene TREINTA Y SEIS páginas

cada número. DIEZ Y SEIS en papel

couche con más de 50 grabados de

información gráfica mundial y VEINTE

páginas de lectura amena y ortodoxa

novela en forma encuadrable y anuncios

con un grabado de página en la

portada.

Suscripción: CINCO pesetas semestre, DIEZ pesetas año

Número suelto: VEINTE céntimos : : : : :

Se suscribe en todas las librerías

Vende en todos los kioscos

Oficina de Redacción: Plaza Santa Ana, 26, Barcelona

y Administración: Plaza Santa Ana, 26, Barcelona